

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра вогневої підготовки, факультет №3

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
обов'язкових та вибіркових компонент освітніх програм
першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 12 «Інформаційні технології», 26 «Цивільна безпека»;

Спеціальність: 053 «Психологія», 071 «Облік і оподаткування», 081 «Право», 125 «Кібербезпека», 262 «Правоохоронна діяльність»;

Спеціалізація: «Поліцейські», «Поліцейська діяльність у кіберсфері».

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
зі спеціальних дисциплін
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС
(Протокол від 29.08.2023 № 14)

Розробники:

1. Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
2. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Пабат О.В.

Рецензенти:

8. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
9. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Денна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №2: «Матеріальна частина пістолетів» Тема №2/6: «Призначення, загальна будова, бойові властивості, неповне розбирання 9мм пістолета «Форт-12(17)», 9мм пістолета «Glock 17» та 9мм пістолета-кулемета «MP5A3»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
3.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	8							
4.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	8							
5.	Галузь знань: 12 «Інформаційні технології» Спеціальність: 125 «Кібербезпека» Спеціалізація: «Поліцейська діяльність у кіберсфері» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	8							
6.	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 053 «Психологія» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»		8						
7.	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	8							

Заочна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №2: «Матеріальна частина пістолетів» Тема №2/6: «Призначення, загальна будова, бойові властивості, неповне розбирання 9мм пістолета «Форт-12(17)», 9мм пістолета «Glock 17» та 9мм пістолета-кулемета «MP5A3»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»		4						

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема: «ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗАГАЛЬНА БУДОВА, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ, НЕПОВНЕ РОЗБИРАННЯ 9мм ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-12(17)», 9мм ПІСТОЛЕТА «GLOCK 17» та 9мм ПІСТОЛЕТА-КУЛЕМЕТА «MP5A3»

Мета заняття:

1. Виховати відповідальне ставлення до вогнепальної зброї та впевненість дій під час її застосування або використання;
2. Вивчити призначення, загальну будову та бойові властивості 9мм пістолета «Форт-12(17)», 9мм пістолета «Glock 17» та 9мм пістолета-кулемета «MP5A3»;
3. Навчити проводити неповне розбирання та збирання після неповного розбирання 9мм пістолета «Форт-12(17)», 9мм пістолета «Glock 17» та 9мм пістолета-кулемета «MP5A3».

Місце проведення: аудиторія.

Навчальні питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боеприпасами.
2. Роль та місце пістолета «Форт-12(17)» в озброєнні МВС України.
3. Призначення, загальна будова, бойові властивості 9мм «Форт-12(17)».
4. Неповне розбирання та збирання 9мм «Форт-12» після неповного

розбирання.

5. Затримки під час стрільби з 9мм «Форт-12(17)» та способи їх усунення.
6. Огляд 9мм «Форт-12» у зібраному стані.
7. Нормативи № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для 9мм пістолета «Форт-12».
1. Роль та місце 9 мм пістолета Glock 17 в озброєнні МВС України.
9. Загальна будова та бойові властивості Glock 17.
10. Неповне розбирання та збирання Glock 17 після неповного розбирання.
11. Роль та місце 9 мм пістолета-кулемета МР5А3 в озброєнні МВС України.
12. Загальна будова та бойові властивості МР5А3.
13. Неповне розбирання та збирання МР5А3 після неповного розбирання

Матеріальне забезпечення:

1. Навчальні пістолети «Форт-12(17)» – на кожного слухача.
2. Протирка – на кожного слухача.
3. 9 мм пістолетні патрони навчальні 9х18 – 96 шт.
4. Навчальні пістолети Glock 17 – на кожного слухача.
5. 9 мм пістолетні патрони навчальні 9х19 – 96 шт.
6. Навчальні пістолети-кулемети МР5А3 – на кожного слухача.
7. Мультимедійний проектор.
8. Екран.
9. Стенди.
10. Крейда, класна дошка.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 20 хв.
2. Основна частина – 120 хв.
3. Заклучна частина – 20 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- *Перевірити наявність слухачів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Перевірити готовність аудиторії та матеріального забезпечення до заняття.*
- *Провести перевірку знання вивченого матеріалу із застосуванням контрольних карток.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Перейти до викладання матеріалу.*

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боеприпасами.

Якою б надійною не була зброя у наших руках, від цього ще не залежить успіх виконання службових завдань, пов'язаних із її застосуванням. Через відсутність знань заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боеприпасами, може статися нещасний випадок.

Знання та дотримання поліцейськими правил безпеки при поводженні зі зброєю та боеприпасами, виконання вимог й настанов Курсу стрільб, інструкцій, тверде знання матеріальної частини зброї, а також висока дисциплінованість виключають загибель та поранення під час несення служби, на навчальних заняттях та під час чищення зброї.

Дотримуючись заходів безпеки при поводженні зі зброєю необхідно знати та пам'ятати три головні вимоги:

1. **Не спрямовуй** зброю у бік людей.
2. **Не досилай** без потреби патрон до патронника.
3. **Не залишай** без нагляду і не передавай свою зброю іншим особам.

Ці вимоги можна об'єднати в одне правило:

Не спрямовуй! Не досилай! Не залишай!

Порушення правил поводження зі зброєю тягнуть за собою кримінальну відповідальність!!!

Отримавши зброю, необхідно особисто переконатися в тому, що вона не заряджена.

Для того щоб перевірити, чи немає патрона в патроннику, необхідно спрямувати зброю у безпечному напрямку, від'єднати магазин (якщо він приєднаний), вимкнути запобіжник, відвести затвор у заднє положення, поставити його на затворну затримку та оглянути патронник. Зняти затвор із затворної затримки, зробити спуск курка з бойового зводу, увімкнути запобіжник та приєднати магазин.

Розбирання (збирання) зброї під час навчального процесу проводиться тільки під наглядом керівника занять.

Перед початком роботи з матеріальною частиною зброї, слід перевірити, чи немає серед навчальних патронів бойових.

Доки не проведено часткове (неповне) розбирання зброї, зброя завжди повинна бути спрямована у безпечному напрямку.

Забороняється без потреби приводити в дію ударно-спусковий механізм (спуск курка з бойового зводу шляхом натискання на спусковий гачок).

Забороняється залишати зброю без нагляду.

При виявленні несправності зброї, необхідно негайно доповісти про це керівникові.

Забороняється тримати вказівний палець на спусковому гачку без необхідності!

2. Роль та місце пістолета «Форт-12(17)» в озброєнні МВС України.

Розробка пістолета «Форт-12» відбувалася з 1995 по 1998 роки під керівництвом головного конструктора **Петра Андрійовича Зайця**. Мета цієї розробки полягала в тому, що штатним пістолетом українських збройних сил та правоохоронних органів залишався радянський пістолет Макарова, однак він не цілком відповідав сучасним вимогам. Тому, у зв'язку з моральною та фізичною застарілістю ПМ, КП «НВО «Форт» МВС України» розпочало розробку нового бойового пістолета для підрозділів силових структур. Як базовий боєприпас для цього пістолета був прийнятий добре засвоєний патрон 9×18 ПМ, який ще до того ж є в наявності, проте новий пістолет мав забезпечити порівняно з ПМ більшу точність стрільби та вогневу міць (за рахунок великої місткості магазину). За прототип для створення свого пістолета розробники взяли окремі модифікації чеських пістолетів ČZ-75 і ČZ-83, сконструйованих на заводі Česká Zbrojovka в місті Угерський Брод інженерами братами **Коучкі — Йосефом і Франтишеком**. У Чехії було закуплено все необхідне для цього обладнання. Цього ж року пістолет Форт-12 було запущено у серійне виробництво, а згодом (згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1056-р від 21 грудня 1998 року) його прийнято на озброєння правоохоронних органів України. Щоправда, на початку виробництва цих пістолетів виробничий брак становив досить високий відсоток. Деталі виготовляли на застарілих верстатах 70-х, 80-х років майстри, що тільки вчилися бути зброярами. У пістолетів помічалася невисока надійність зброї та затримки при стрільбі, викликані перекосом патронів. Але тепер з новим обладнанням — верстатами 5-го покоління ці недоліки практично усунуто, брак незначний.

Накопичений підприємством досвід і величезне зростання популярності пістолетів Форт дали змогу поліпшити якість збирання зброї.

З 1999 року почалися випускатися різні модифікації пістолета «Форт-12».

Пістолет «**Форт-17**» сучасною модифікацією пістолета «Форт-12». Полегшена, моноблочна, нероз'ємна рамка, виготовлена з високоякісного полімеру, дозволяє зберегти вогневу міць пістолета при зниженні його маси. В нижній передній частині рамки розміщені елементи кріплення у вигляді планки Пікатіні, на які можна встановити лазерний цілевказівник та тактичний ліхтар.

3. Призначення, загальна будова, бойові властивості пістолета.

9 мм пістолет «ФОРТ-12(17)» є особистою зброєю нападу та захисту, призначеною для ураження противника на невеликих відстанях.

Вогонь з пістолета найбільш дієвий на відстані до 50 м.

Точка прицілювання обирається в бойових умовах, в залежності від відстані до цілі та від особливостей приведення пістолета до нормального бою.

Убивча сила кулі зберігається на відстані до 350 м.

Тактико-технічні характеристики 9мм пістолетів ФОРТ-12 та ФОРТ-17:

	ФОРТ-12	ФОРТ-17
Найбільш ефективний вогонь до, м	50	50
Вага пістолета з магазином без патронів, г	830	680
Вага пістолета зі спорядженим магазином, г	950	830
Довжина пістолета, мм	180	180
Висота пістолета, мм	131	130
Довжина ствола, мм	95	95
Калібр ствола, мм	9x18	9x18
Кількість нарізів ствола, шт	6	6
Ємкість магазину, шт	12	15
Бойова швидкострільність, постр./хв	40	40
Початкова швидкість польоту кулі, м/с	315	320
Вбивча сила кулі зберігається до, м	350	350

Принцип роботи пістолета та його загальна будова

Пістолет «Форт-12(17)» - зброя напівавтоматична (самозарядна) з магазинною подачею патронів.

Принцип дії автоматики пістолета засновано на використанні енергії віддачі вільного затвору.

Затвор не має зчеплення зі стволом.

Надійність запирання каналу ствола забезпечується інерційністю відносно великої маси затвору та силою зворотних пружин.

Ударно-спусковий механізм пістолета куркового типу подвійної дії (самозводний).

За необхідності, у певних обставинах якщо пістолет заряджений, а курок - знятий з бойового зводу, можна швидко відкрити або поновити вогонь безпосереднім натисканням на спусковий гачок без попереднього зведення курка.

Надійний запобіжник розташований з лівого боку під час вмикання забезпечує:

- блокування затвора з рамкою, що не дозволяє відвести затвор назад і випадково зарядити пістолет або викинути патрон з патронника;
- блокування шептала з курком, що забезпечує надійне утримання курка на запобіжному або бойовому зводі;

- блокування шептала зі спусковою тягою та спусковим гачком, що попереджає спуск курка або стрільбу самозводом під час випадкового натискання на спусковий гачок;

- припинення руху курка до ударника у випадках потужних ударів курка о сторонні предмети під час падінь пістолета, за інших обставин, коли можливе викришення кромки запобіжного зводу курка та погнутість бойового зуба шептала.

Крім запобіжника в пістолеті передбачено інші засоби безпеки:

- якщо затвор не повністю закритий, то відокремлювач блокує спускову тягу і не дозволяє зробити постріл;

- відокремлювач запобігає переходу на автоматичну стрільбу, відхиляючи спускову тягу від шептала після кожного пострілу;

- при зведенні курка рукою, або при знятті його з бойового зводу після заряджання пістолета, можливий випадковий зрив пальця з головки курка, але, при цьому удару курка по ударнику не відбудеться (курок автоматично стає на запобіжний звід); курок, після його спуску, під дією важеля бойової пружини, повертається назад під деяким кутом від затвора і ударника (відбій курка), тому бойовий зуб шептала знаходиться попереду запобіжника зводу курка, що попереджає випадковий постріл при непередбачених ударах курком по сторонніх предметах, якщо пістолет заряджений, курок знято з бойового зводу, а запобіжник з будь-яких причин вимкнений; штифт на затворі усуває можливість вильоту ударника в бік стрільця.

Зручність користування пістолетом забезпечується наступним: конструкція скоби спускового гачка враховує можливість стрільби двома руками; розміри та форма рукоятки обрані з урахуванням антропометричних особливостей руки, що дозволяє вести влучну та інтенсивну стрільбу; разом з надійністю фіксування, забезпечено легке та зручне пересування прапорця запобіжника у відповідне положення; світловідбиваючі крапки на прицільному пристрої пістолета полегшують наведення його на ціль в сутінках, при певному освітленні ззаду; заскочка магазина передбачає від'єднання порожнього магазина без використання іншої руки; при тимчасовому ввімкненні запобіжника курок залишається на бойовому зводі, що дозволяє швидко поновити вогонь, уникаючи стрільби самозводом або із зведенням курка рукою.

Пістолет складається з наступних вузлів, механізмів та частин:

1. Рамка зі стволом та заскочкою магазина.

До заскочки магазина входять наступні частини:

- власне заскочка магазина;
- пружина заскочки магазина.

2. Затвор з ударником, викидачем та запобіжником.

До складу викидача входять:

- власне викидач;
- гніток викидача;
- пружина викидача.

До складу ударника входять:

- власне ударник;
- пружина ударника;
- штифт ударника.

До складу запобіжника входять:

- власне запобіжник;
- гніток запобіжника;
- пружина гнітка запобіжника.

У відповідному пазу затвора запресований цілик.

3. Ударно-спусковий механізм

До складу ударно-спускового механізму входять:

- спусковий гачок з віссю;
- спускова тяга з віссю;
- пружина спускової тяги;
- відокремлювач;
- шептало;
- пружина шептала;
- курок зі штовхачем;
- бойова пружина;
- важіль бойової пружини;
- упор бойової пружини;
- вісь курка;
- корпус відбивача.

4. Затворна затримка з пружиною.

5. Комплект поворотних пружин зі спрямовуючою віссю.

6. Рукоятка з гвинтами.

7. Магазин.

До складу магазину входять:

- корпус магазина;
- подавач;
- пружина подавача;
- дно;
- кришка.

Для виконання пострілу необхідно спорядити магазин патронами, вставити його в основу рукоятки пістолета до фіксації заскочкою, вимкнути запобіжник, відвести затвор в крайнє заднє положення, відпустити його, спрямувати пістолет на ціль та натиснути вказівним пальцем на спусковий гачок. Це приводить до спуску курка, який б'є по ударнику.

Ударник, в свою чергу, розбиває капсуль патрона. У результаті чого, запалюється пороховий заряд і утворюється велика кількість порохових газів, тиск яких діє на кулю, стінки ствола та гільзу.

Під тиском газів, куля викидається з каналу ствола, а затвор, отримавши поштовх від дна гільзи, відходить назад, утримуючи викидачем гільзу та стискаючи зворотні пружини.

Гільза, зустрівшись з відбивачем, викидається через вікно затвора.

Затвор, відходячи у крайнє заднє положення, повертає курок назад і ставить його на бойовий звід.

Відійшовши назад до відказу, затвор під дією поворотних пружин повертається у переднє положення. Під час руху вперед, затвор нижнім краєм дзеркала просовує з магазина черговий патрон та подає його в патронник.

Канал ствола зачинений вільним затвором і пістолет знову готовий до пострілу.

Для виконання наступного пострілу потрібно відпустити спусковий гачок та знову натиснути на нього. Таким чином, стрільба буде вестись до використання всіх патронів, що були в магазині.

Коли використано останній патрон з магазина, затвор стає на затворну затримку і залишається в задньому положенні.

Для продовження стрільби слід вилучити порожній магазин, вставити споряджений патронами та натиснути на затворну затримку. Рухаючись вперед затвор, звільнений від затворної затримки, знову подає патрон до патронника.

4. Порядок неповного пістолета Форт-12(17) та його збирання після неповного розбирання.

Розбирання пістолета може бути неповним та повним.

Неповне розбирання виконується для чищення, змащування та огляду пістолета.

Повне розбирання виконується, як правило, для ремонту та заміни деталей.

Часте повне розбирання призводить до передчасного зношення частин та механізмів. Тому, в залежності від обставин (сильне забруднення пістолета, перебування під дощем, перехід на нове мастило та ін.), слід виконувати деяке подальше за неповним розбиранням від'єднання окремих частин та вузлів, необхідне для поліпшення якості обслуговування пістолета.

Особливо слід уникати від'єднання спускового гачка зі спусковою тягою, тому що це порушує керніння вісі спускового гачка, яке призначено для надійності утримання вісі в рамці.

Виконуючи розбирання та збирання пістолета слід дотримуватись наступних правил:

- розбирання та збирання виконувати на столі або, в разі неможливості, на іншій чистій та нежорсткій поверхні, забезпечуючи надійне розташування на ній частин пістолета;
- частини і механізми пістолета класти у порядку розбирання, поводитись з ними бережно, не допускаючи зайвих зусиль та різких ударів;
- під час збирання звертати увагу на нумерацію частин, щоб не сплутати їх з частинами інших пістолетів.

Неповне розбирання та збирання пістолета після неповного розбирання.

Неповне розбирання пістолета виконувати в наступній послідовності:

1. Витягти магазин з шахти основи рукоятки.

Тримавши пістолет правою рукою за рукоятку, великим пальцем цієї руки натиснути на заскочку магазина.

Лівою рукою підхопити та від'єднати магазин.

Перевірити, чи є патрон у патроннику, для чого вимкнути запобіжник (опустити прапорець униз), відвести лівою рукою затвор в заднє положення, оглянути патронник та відпустити затвор.

ПРИМІТКА: Якщо під час відведення затвора назад тиснути великим пальцем правої руки на затворну затримку знизу-догори, то затвор залишиться в задньому положенні, що надає певної зручності, особливо під час огляду зброї керівником стрільб після учбової стрільби.

2. Від'єднати затворну затримку.

Натиснути на вісь затворної затримки (з правого боку) протиркою або кутом кришки магазина таким чином, щоб частина вісі, що виступає, втопилася в каналі для неї.

Узявшись зліва за затворну затримку, від'єднати її від рамки.

3. Від'єднати затвор від рамки.

Лівою рукою відвести затвор в крайнє заднє положення та, піднявши його задній кінець, дати йому просунутись вперед під дією затворної пружини.

Відокремити затвор від рамки, знімаючи його з ствола.

4. Відокремити зворотні пружини зі спрямовуючою віссю.

Обережно тримаючи рамку стволом дещо догори, вивести зворотні пружини (разом зі спрямовуючою віссю) з жолоба рамки.

За потребою, зняти пружини зі спрямовуючої вісі та роз'єднати їх між собою.

Збирання пістолета після неповного розбирання виконувати в наступній послідовності:

1. Приєднати зворотні пружини до спрямовуючої вісі.

Якщо зворотні пружини були роз'єднані між собою та зняті зі спрямовуючої вісі, то потрібно їх надіти на неї.

Дещо піднявши ствол пістолета, увести зворотні пружини зі спрямовуючою віссю в жолоб рамки під стволом.

2. Приєднати затвор до рамки.

Тримаючи рамку за рукоятку в правій руці, а затвор в лівій руці, ввести вільні кінці поворотних пружин у відповідний канал в затворі та відвести затвор в крайнє заднє положення так, щоб дульна частина ствола пройшла крізь отвір затвора.

Опустити задній кінець затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи та пази на затворі і рамці співпадали.

Притискуючи затвор до рамки дозволити йому, під дією поворотних пружин, енергійно повернутися в переднє положення.

3. Приєднати затворну затримку.

Лівою рукою узяти затворну затримку важелем назад, вставити її вісь в отвір у рамці і натиснути із зусиллям, достатнім для проходження вісі поворотних пружин. Під час чого повинно бути чутно характерне клацання.

Натискаючи спусковий гачок, звільнити курок з бойового зводу. Увімкнути запобіжник (підняти прапорець уверх).

4. Вставити магазин у шахту основи рукоятки.

Тримаючи пістолет у правій руці, великим та вказівним пальцями лівої руки вставити магазин в основу рукоятки крізь нижнє вікно.

Натиснути на кришку магазину так, щоб заскочка магазину заскочила у відповідний проріз на корпусі магазину, під час чого повинно бути чутно легке клацання.

Удари по магазину долонею забороняються!

5. Перевірити, чи правильно виконано збирання пістолета після неповного розбирання.

а) вимкнути запобіжник (опустити запобіжник донизу).

б) відвести затвор у заднє положення і відпустити його. Затвор повинен залишитись на затворній затримці в задньому положенні.

в) натиснути донизу великим пальцем правої руки на затворну затримку. Затвор, під дією обох поворотних пружин, повинен енергійно повернутись в переднє положення, а курок повинен стояти на бойовому зводі.

Притримуючи курок великим пальцем, вказівним пальцем натиснути спусковий гачок, дещо відпустити курок і відпустити спусковий гачок та остаточно відпустити курок, який повинен стати на запобіжний звід під певним кутом відносно затвора

Можливі помилки:

- неповністю приєднано затворну затримку;
- неповністю приєднано магазин до шахти основи рукоятки;
- не приєднано одну з поворотних пружин.

ПРИМІТКА: З метою дотримання правил безпеки слід пам'ятати, що під час перевірки правильності збирання пістолета, крім згаданих помилок, випадкова наявність патрона в магазині також може бути причиною не спрацювання затворної затримки та досилання патрона в патронник.

5. Затримки під час стрільби з пістолета та способи їх усунення.

Якщо правильно поводитись з пістолетом, уважно доглядати та зберігати, то він буде надійним та безвідмовним у користуванні.

Однак, довготривала робота призводить до спрацювання частин і механізмів, а необережне поводження та недостатньо ретельний догляд можуть спричинити затримки під час стрільби.

Для попередження затримок під час стрільби з пістолета та забезпечення безвідмовності у його роботі пістолета, необхідно:

- правильно готувати пістолет до стрільби;
- вчасно та з дотриманням усіх правил оглядати, чистити та змащувати пістолет, особливо старанно слідкувати за чистотою та змащуванням частин, що труться;
- вчасно проводити ремонт пістолета;
- перед стрільбою оглядати патрони (несправні, іржаві та брудні патрони для стрільби не використовувати);
- під час стрільби та пересування оберігати пістолет від забруднення та ударів;

- якщо пістолет перед стрільбою перебував тривалий час в умовах морозу, то перед його заряджанням слід кілька разів енергійно відвести затвор рукою та відпустити його, до того ж після кожного відведення та відпускання затвору здійснювати спуск курка, натискуючи на хвіст спускового гачка.

Якщо під час стрільби відбудеться затримка, її треба усунути перезаряджанням пістолета. Якщо перезаряджанням затримку не усунено, необхідно з'ясувати причину затримки та усунути її, як зазначено нижче.

Затримка	Причина затримки	Спосіб усунення затримки
Осічка. Затвор у крайньому передньому положенні, курок спущений, але постріл не відбувся.	1. Несправність патрона.	1. Перезарядити пістолет. Провести повторний спуск курка з бойового зводу.
	2. Згущення мастила, забруднення або затирання ударника	2. Пістолет розрядити, розібрати, оглянути і прочистити. При затиранні ударника пістолет відправити до майстерні
	3. Осадження або злам бойової пружини.	3. Пістолет розрядити і відправити до майстерні.
Недосилання патрона затвором. Затвор зупинився, не досягнувши крайнього переднього положення. Спуск курка не відбувся.	1. Забруднення патронника.	1. Дослати затвор рукою вперед і продовжити стрільбу.
	2. Злам або осадження зворотної пружини.	2. Пістолет розрядити і відправити до майстерні.
Защемлення гільзи затвором	1. Забруднення рухливих частин пістолета. Слабкий заряд патрона.	1. Викинути гільзу відведенням затвору назад і продовжити стрільбу.
	2. Несправність викидача.	2. Пістолет розрядити і відправити до майстерні.
Утикання, защемлення патрона між дзеркалом затвора і казенною частиною ствола, при досиланні патрона в патронник	1. Забруднення магазина.	1. Витягти магазин, відвести затвор, витягти зацімлений патрон. Продовжити стрільбу.
	2. Розгин губок магазина.	2. Розрядити пістолет, замінити магазин. Несправний магазин відправити до майстерні.
	3. Магазин не зафіксований заскочкою.	3. Витягти магазин. Відвести затвор назад, витягти зацімлений патрон. Продовжити стрільбу.
Автоматична стрільба	1. Злам відокремлювача.	1. Відправити в ремонтну майстерню.
	2. Злам бойового виступу курка або шептала.	2. Відправити в ремонтну майстерню.

	3. Послаблення або злам пружини шептала.	3. Відправити в ремонтну майстерню.
--	--	-------------------------------------

6. Огляд пістолета в зібраному стані.

Під час огляду пістолета в зібраному стані перевірити:

1. Чи немає на частинах пістолета нальоту іржі, подряпин, забоїн та тріщин. Чи відповідають номери на затворі та магазинах номеру на рамці.

2. Чи немає забоїн на мушці та в прорізі цілика, що заважають прицілюванню. Чи міцно утримується цілик у пазу затвора.

3. Чи легко перемикається запобіжник з одного положення в інше та чи надійно фіксується в крайніх положеннях.

4. Чи має курок "відбій".

Якщо курок спущено та повністю відведено назад спусковий гачок, голівка курка, після натискання на неї пальцем руки, повинна податись уперед, а після припинення натискання - енергійно повернутись в попереднє положення; після припинення натискання на голівку спускового гачка та відпускання спускового гачка, курок повинен стати та запобіжний звід та в цьому положенні під достатньо потужним натиском руки не повинен зриватись із запобіжного зводу та зміщуватись уперед.

5. Чи надійно утримується затворна затримка в отворі затвора.

6. Чи міцно закручені гвинти рукоятки.

7. Чи немає в каналі ствола бруду; нальоту іржі та інших дефектів. Для цього потрібно затвор поставити на затворну затримку та подивитись в канал ствола з дульної частини, вставивши у вікно затвора білий папір.

8. Чи не погнуті стінки та верхні краї корпусу магазину, та чи вільно рухається подавач в магазині.

9. Чи вільно вставляється магазин (запасний магазин) в шахту основи рукоятки та виймається з неї, чи надійно утримується заскочкою магазину.

10. Чи правильно працюють частини і механізми пістолета.

Збільшення (зменшення) висоти цілика або пересування його вправо (вліво) на 1 мм зміщує положення середньої точки влучення у відповідний бік на 19 см.

7. Нормативи з вогневої підготовки для 9мм пістолета «Форт-12».

Програмою навчання та Курсом стрільб передбачено 3 нормативи для «Форт-12».

Нормативи з вогневої підготовки призначенні для прищеплення твердих знань матеріальної частини зброї, прийомів стрільби та вміння володіти зброєю.

Норматив - часовий і якісний показник виконання прийомів і дій з навчальною зброєю.

Відпрацювання нормативів за програмою вогневої підготовки відповідає зростаючим потребам, що висуваються у наш час до навчання й вивчення матеріалу та отримання за короткий час необхідних знань, умінь та навичок у роботі з «Форт-12».

В ході відпрацювання нормативів слухачі спочатку виконують дії у повільному, а потім у швидкому темпі. Індивідуальна оцінка за виконання нормативів виставляється кожному слухачеві. Норматив вважається виконаним, якщо дотримано умови його виконання і не допущено порушень заходів безпеки та вимог Курсу стрільб.

Якщо при відпрацюванні нормативу курсантом була допущена хоча б одна помилка, яка може призвести до травми або поломки зброї, виконання нормативу припиняється й ставиться оцінка **«незадовільно»**.

Умови і порядок виконання нормативів вогневої підготовки та їх оцінювання

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

Порядок виконання нормативу першого:

За командою **«До виконання нормативу приступити!»** (вмикається хронометр) поліцейський:

- 1) бере магазин пістолета та споряджає його учбовими патронами;

2) після закінчення спорядження магазина покласти його на стіл та голосом доповісти: **«Готовий!»** (хронометр вимикається).

Норматив вважається невиконаним за умови впирання магазина чи руки, яка його утримує, у будь-яку поверхню.

Порядок виконання нормативу другого:

За командою **«До виконання нормативу приступити!»** (вмикається хронометр) поліцейський:

1) від'єднує магазин від основи рукоятки (утримуючи пістолет за основу рукоятки, великим пальцем правої (лівої) руки необхідно натиснути на кнопку фіксатора магазину, одночасно відтягуючи вказівним пальцем лівої (правої) руки виступаючу частину кришки магазина, витягає магазин з основи рукоятки);

2) перевіряє, чи нема патрона в патроннику (вимикає запобіжник (опустити прапорець донизу), відводить лівою (правою) рукою затвор у заднє крайнє положення, ставить його на затворну затримку і оглядає патронник, після чого натискає великим пальцем правої (лівої) руки на затворну затримку та відпускає затвор));

3) магазином або шомполом натискає на вісь затворної затримки з правого боку;

4) відокремлює затворну затримку (потягнувши за неї з лівого боку);

5) від'єднує затвор від рамки (узявши пістолет у праву (ліву) руку за рукоятку, лівою (правою) рукою відводить затвор у крайнє заднє положення, піднімає його задню частину та зміщує затвор уперед, знімаючи зі ствола);

6) від'єднує зворотні пружини і напрямну вісь від рамки пістолета;

7) після закінчення виконання нормативу (частини пістолета лежать на столі) поліцейський голосом доповідає: **«Готовий!»** (хронометр вимикається).

Порядок виконання нормативу третього:

За командою **«До виконання нормативу приступити!»** поліцейський:

1) приєднує зворотні пружини і їх напрямну вісь до рамки пістолета;

2) приєднує затвор до рамки (утримуючи рамку за рукоятку в правій (лівій) руці, а затвор у лівій (правій), уводить ствол та напрямну вісь із пружинами в канал затвора, після цього відводить затвор у крайнє заднє положення таким чином, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні, після цього опускає задню частину затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувалися в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпускає його);

3) приєднує затворну затримку (вставляє вісь затворної затримки в отвір з лівого боку рамки пістолета);

4) здійснює спуск курка з бойового зводу (натискає вказівним пальцем руки, яка утримує зброю, на спусковий гачок, притримуючи при цьому курок великим пальцем, плавно відпускає його);

5) вмикає запобіжник (піднімає прапорець доверху);

б) приєднує магазин до основи рукоятки (утримуючи пістолет у правій (лівій) руці, великим і вказівним пальцями лівої (правої) руки вставляє магазин в основу рукоятки через нижнє вікно, натискає на кришку магазину великим пальцем так, щоб спрацювала кнопка фіксатора магазину та заблокувала його);

7) перевіряє правильність збирання пістолета (вимикає запобіжник (опустити прапорець донизу), відводить затвор у заднє положення та відпускає (затвор має зафіксуватися на затворній затримці), натиснувши на затворну затримку повертає затвор у переднє положення, здійснює спуск курка з бойового зводу, здійснює спуск курка з бойового зводу, вмикає запобіжник);

8) після закінчення виконання нормативу (пістолет у зібраному стані запобіжником догори лежить на столі) поліцейський голосом доповідає «Готовий!» (хронометр вимикається).

Під час виконання нормативу удари долонею по магазину не дозволяються!

8. Роль та місце 9 мм пістолета Glock 17 в озброєнні МВС України

Австрійська збройова компанія Glock Ges.m.b.H., за мірками збройової справи вважається дуже молодою, але цілком успішною. За свою, відносно невелику історію (заснована в 1963 році, а вогнепальну зброю почала виробляти з початку 80-х), встигла суттєво переформатувати світовий ринок пістолетів.

Для участі в конкурсі серед нових пістолетів для австрійської армії, компанією Glock був представлений зразок 9мм пістолета, який отримав назву Glock 17. У травні 1982 року за результатами проведених випробувань пістолет Glock 17 був прийнятий на озброєння австрійської армії під позначенням P80.

Новий пістолет виявився надзвичайно надійним і зручним, легким і міцним та мав просту конструкцію. Він складався тільки з 34 частин і міг бути повністю розібраний менш ніж за одну хвилину, за допомогою шпильки або цвяха. Основна особливість пістолета Glock 17 полягала в тому, що його рамка, спільно із рукояткою та спусковою скобою, а також ряд дрібних частин були виготовлені з високоміцного, термостійкого (до 200 ° C) полімерного пластику. Другою особливістю була відсутність прапорця запобіжника і курка.

Рішення, які використовувала компанія Glock Ges.m.b.H. при створенні своїх пістолетів, були відомі і, в тому чи іншому вигляді, використовувалися раніше іншими виробниками. Але ця австрійська компанія вперше об'єднала багато різновікових ідей із впровадженням сучасних технологій та запропонувала в одному зразку малу вагу, більш велику ємність магазину, компактність та безпеку у використанні при відсутності зовнішніх запобіжників (особливо, під час носіння пістолета із патроном у патроннику).

Оновлення своїх пістолетів до покоління Gen5, компанія Glock почала проводити парами і першими були представлені ударні моделі - Glock 17 Gen5 і Glock 19 Gen5. Принципово, конструкція не змінилася. П'яте покоління пістолетів Glock, звичайно, успадкувало перевірену конструкцію попередніх поколінь.

У серпні 2018 року керівництво Національної поліції України розглянуло можливість забезпечення поліцейських сучасними зразками зброї зупиняючої дії. Цей захід є необхідним етапом реформування системи на шляху її відповідності європейським стандартам. У зв'язку з цим було прийнято рішення поступово відмовитися від зброї радянського виробництва та поставити на озброєння Національної поліції 9мм пістолети Glock 17.

9. Загальна будова та бойові властивості 9мм Glock 17

Для стрільби з 9мм пістолета Glock 17 використовуються 9мм патрони 9x19 Parabellum.

Автоматика перезаряджання працює за схемою використання віддачі при короткому ході ствола. Запирання затвора здійснюється за допомогою пониження казенної частини ствола, яка входить своїм прямокутним виступом, розташованим над патронником, у вікно для викиду стріляних гільз затвора-кожуха. Пониження відбувається при взаємодії скосу нижнього приливу казенної частини ствола з виступом рамки.

Ударно-спусковий механізм Safe Action ударникового типу, з попереднім, частковим зведенням ударника при відході затвора-кожуха назад і дозведенням при натисканні на спусковий гачок. Дана система є класичним УСМ одинарної дії, але, з додатковим дозведенням ударника. Довжина і зусилля ходу спускового гачка перешкоджають випадковому пострілу.

Автоматичний запобіжник ударника унеможливорює удар бойка по капсулю патрона при випадковому зриві бойового взводу з шептала. Тільки при натисканні на спусковий гачок спускова тяга своїм спеціальним виступом піднімає запобіжник, який представляє собою підпружинений циліндр із проточкою, завдяки чому ударник пересувається вперед і розбиває бойком капсулю патрона. Запобіжний важіль, яким забезпечений спусковий гачок, блокує його рух назад і звільняє тільки при усвідомленому натисканні.

У конструкції Glock 17 Gen5 впроваджено двостороння затворна затримка, яка під час користування пістолетом шульгою, сприяє більшій зручності. При відсутності патронів в магазині та патроннику, затворна затримка фіксує затвор у задньому положенні.

Відмінністю пістолетів п'ятого покоління Glock, стали деякі рішення, які працюють на поліпшення технічних і ергономічних експлуатаційних властивостей. Поліпшився ступінь захисту від корозії і подряпин, який забезпечує алмазоподібне покриття nDLC (замість Tenifer'a) затворів і стволів.

Стволи нового покоління Glock Marksman Barrel (GMB) виконуються з новим профілем нарізів, що сприяє більш високій точності стрільби. Для поліпшення хвату, рукоятки виготовлені без виїмок для пальців, як у пістолетів Glock другого покоління.

Оновлено магазини, у яких подовжено передній виступ, що прискорює їх заміну, а також змінено колір подавача патронів в магазинах. Відтепер він помаранчевого кольору. Для оновлених магазинів розширено горловину шахти рукоятки, що прискорює приєднання магазину, особливо в стресових ситуаціях.

Оновлено форму передніх граней затвору, що зменшує габарити і помітність зброї під час прихованого носіння та спрощує вкладання пістолета в кобуру. Також, оновлень різного ступеня глибини зазнав ударно-спусковий механізм (тепер він працює за принципом стиснення, а не розтягування, як раніше).

До переваг пістолета Glock 17 відноситься:

- Висока стійкість до корозії, завдяки використанню спеціальної запатентованої фірмою Glock технології обробки стволів і великій кількості полімерних частин;
- Ефективне використання зброї практично у всіх кліматичних зонах, за винятком крайньої півночі і зон з різко континентальним кліматом, в яких температура повітря може опускатися нижче -40°C ;
- Плавність віддачі і висока кучність стрільби, завдяки використанню великої кількості полімерних частин;
- Менша, ніж у пістолетів аналогічного класу, вага за рахунок виготовлення корпусу і рамки пістолета з пластика.
- Висока зносостійкість вузлів і механізмів. Технічний ресурс ствола дозволяє зробити 300-350 тисяч пострілів (у інших пістолетів в середньому це значення становить 40-50 тисяч пострілів).
- Приведення в бойове положення не вимагає вимикання будь-якого запобіжника.
- Можливість стрільби у водному середовищі без пошкоджень пістолета, за умови заміни зворотної пружини.
- Пістолет легко розбирається для чищення і технічного обслуговування без використання спеціального обладнання.

При цьому Glock 17 не позбавлений і недоліків:

- Мала площа напрямних стає причиною їх швидкого зносу, що призводить до появи бокового люфту кожуха-затвора і, як наслідок, до зниження кучності стрільби.
- Існує ймовірність, що при тривалому носінні пістолета у кишені без регулярного технічного обслуговування, дрібне сміття може заблокувати важіль відключення стопора ударника, що призведе до неможливості пострілу.
- Але, за даними окремих джерел, ця подія дуже мало ймовірна, щоб вплинути на реальну боєздатність пістолета.
- Через використання полімерних матеріалів пістолет стає більш крихким при температурі нижче -40°C , що може призвести до появи тріщин на рамці під механічним впливом. При високих температурах - понад 200°C - можуть виникати деформації пластикових компонентів пістолета. У технічних рекомендаціях фірми Glock діапазон робочих температур вказано від -40 до $+200^{\circ}\text{C}$, а використання пістолета поза цим температурного діапазону може привести до виходу з ладу його основних вузлів та механізмів.
- При тривалій експлуатації з'являються мікротріщини, внаслідок «втоми» пластика.

- Поступово зникає покриття з кожуха-затвора, що надає зброї неохайний вигляд.

- До недоліків такої конструкції іноді відносять неможливість повторного пострілу, якщо патрон дав осічку.

В компанії Glock стверджують, що нові пістолети стали ще більш надійними у порівнянні з попередниками.

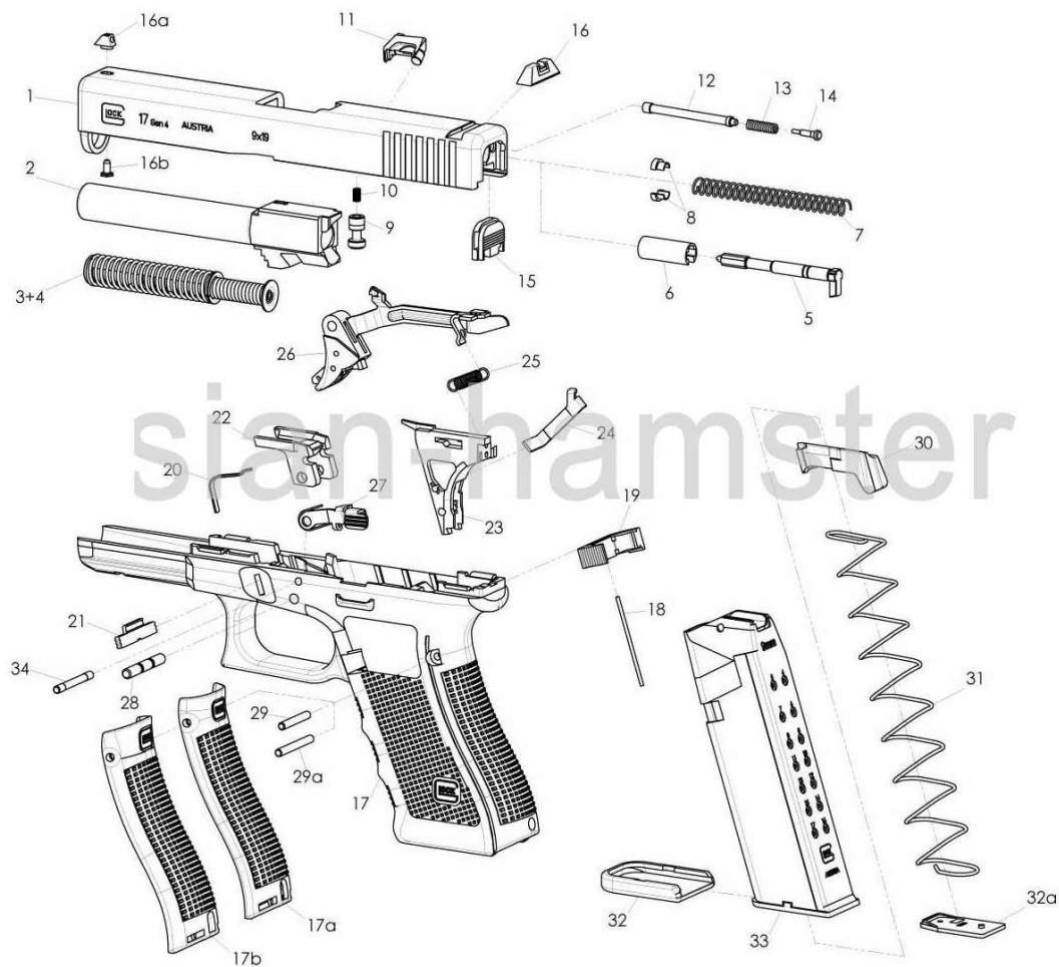
Загальна будова 9мм Glock 17

9мм Glock 17 складається з таких основних частин та механізмів:

1. Рамка з рукояткою та спусковою скобою;
2. Затвор з ударником, екстрактором та бойовим запобіжником;
3. Ствол;
4. Зворотній механізм;
5. Спусковий механізм;
6. Магазин;

Загальна конструкція Glock 17

1 - затвор; 2 - ствол; 3 - направляюча вісь зворотніх пружин; 4 - комплект зворотніх пружин; 5 - ударник; 6 - втулка каналу ударника; 7 - пружина ударника; 8 - фіксатор пружини ударника (з двох половин); 9 - поршень запобіжника ударника; 10 - пружина поршня запобіжника ударника; 11 - екстрактор; 12 - товчач екстрактора; 13 - пружина товчача екстрактора; 14 - опора пружини товчача екстрактора; 15 - задня пластина затвора; 16 - цілик; 16a - мушка; 17 - рамка; 17a+b - накладки більшого розміру; 18 - пружина заскочки магазину; 19 - заскочка магазину; 20 - пружина блокіратора затвору; 21 - блокіратор затвору; 22 - блок запирання; 23 - основа СМ з відбивачем; 24 - конектор; 25 - пружина спуску; 26 - спусковий гачок зі спусковою тягою; 27 - важіль затворної затримки; 28 - вісь спускового гачка; 29 - вісь основи УСМ; 29a - вісь основи СМ (збільшена); 30 - подавач; 31 - пружина магазину; 32 - п'ятка магазину; 32a - вставка магазину; 33 - корпус магазину; 34 - вісь блока запирання.

Таблиця вагових, лінійних та бойових характеристик Glock 17

Показники	Glock 17 Стандартна модель	Glock 17 Gen5
Калібр:	9 × 19 Parabellum	9 × 19 Parabellum
Довжина зброї:	204 мм.	202 мм.
Довжина ствола:	114 мм.	114 мм.
Кількість нарізів у стволі:	6	6
Прицільна лінія:	165 мм.	165 мм.
Висота зброї з магазином:	139 мм.	139 мм.
Товщина зброї:	32 мм.	34 мм.
Маса без магазину:	625 гр.	631 гр.
Вага з порожнім магазином:	705 гр.	708 гр.
Вага зі спорядженим магазином:	915 гр.	945 гр.
Довжина ходу спускового гачка:	12,5 мм.	12,5 мм.
Зусилля спускового гачка:	2,8 кг.	2,6 кг.
Ємність магазину, патронів:	17 (19/33)	17 (10/19/24/31/33)
Прицільна дальність:	до 50 м.	до 50 м.
Початкова швидкість польоту кулі:	375 м./с.	375 м./с.

10. Неповне розбирання та збирання Glock 17 після неповного розбирання.

Розбирання зброї здійснюється для чищення, змащування, огляду, заміни несправних частин та усунення несправностей.

Бойову зброю не рекомендується розбирати без потреби, оскільки часте розбирання та збирання призводить до передчасного зносу її частин та

механізмів. Не дозволяється робити розбирання та збирання бойової зброї із заплющеними очима та іншими відхиленнями від нормативних умов.

Щоб уникнути пошкодження частин, не варто додавати надмірних зусиль під час розбирання та збирання зброї.

Щоб уникнути втрати частин, розбирання зброї проводять на добре підготовленому місці - чистому столі, а у польових умовах - на чистій ряднині.

Частини необхідно класти у такій послідовності, у якій вони від'єднуються. Це сприяє кращому усвідомленню порядку розбирання та значно полегшує збирання зброї, яке здійснюється у зворотній послідовності.

Під час збирання зброї після розбирання, кожену частину необхідно оглянути та приєднати лише після впевненості у її справності.

Неповне розбирання здійснюється для чищення, змащування та огляду зброї.

Неповне розбирання Glock 17 здійснюється у такій послідовності:

1. Від'єднати магазин;

Перевірити, чи немає патрона у патроннику:

- Відвести затвор назад, поставити його на затворну затримку та оглянути патронник;
- Зняти затвор із затворної затримки та **натиснути на спусковий гачок!**

2. Від'єднати затвор зі стволом та зворотнім механізмом:

- відвести затвор трохи назад (на 8 – 10 мм.), опустити блокіратор затвору і, утримуючи його у нижньому положенні, просунути затвор уперед та від'єднати від пістолета;

3. Від'єднати зворотній механізм від затвору;

4. Від'єднати ствол від затвору;

Збирання Glock 17 після неповного розбирання здійснюється у зворотному порядку:

4. Приєднати ствол до затвору;

5. Приєднати зворотній механізм до затвору;

6. Приєднати затвор зі стволом та зворотнім механізмом до пістолета, **натиснути на спусковий гачок!**

7. Приєднати магазин до пістолета.

11. Роль та місце 9 мм пістолета-кулемета MP5A3 в озброєнні МВС України

Пістолет-кулемет MP5 уперше був представлений фірмою «**Heckler & Koch**» в 1966 році, під назвою НК54. Ця назва була вибрана згідно зі старою системою нумерації моделей фірми: число «5» визначало зброю, як пістолет-кулемет, а число «4» визначало, що пістолет-кулемет створений для використання патрону 9x19 мм «Парабелум».

Сучасну назву він дістав після того, як у 1966 році уряд ФРН прийняв його на озброєння поліції і прикордонної служби як «**Maschinenpistole 5**», або скорочено «MP5». Завдяки використанню пістолета-кулемета німецьким контртерористичним загonom GSG 9, який був частиною прикордонної служби, аналогічні спеціальні підрозділи інших західних країн отримали можливість ознайомитися з його характеристиками.

У 9мм MP5 дуже ретельно продумана ергономіка елементів керування, причому це не суб'єктивне ствердження.

На початку 90-х років були проведені великі статистичні дослідження за швидкістю відкриття вогню з різних видів стрілецької зброї НАТО. За даними хронометражу, MP5 вимагав найменший час на підготовку до відкриття вогню (зняття із запобіжника, зведення затвора, тощо) і заміну магазина, стабільно залишаючи позаду за цими показниками інші зразки, у тому числі і M16, що є визнаним шедевром з точки зору ергономіки зброї. Це багато в чому пояснює повагу до MP5 збоку співробітників поліції та спеціальних служб, де швидкість реакції - питання життя і смерті.

Пістолети-кулемети НК MP5 прийняті на озброєння більш ніж в 40 країнах Світу. Вони використовуються поліцейськими, контртерористичними та спеціальними підрозділами.

Спочатку подача патронів MP5 здійснювалася з прямого коробчастого сталевого магазину місткістю 15 або 30 патронів. Але у 1977 році на зміну йому прийшов звичний вигнутий магазин, оскільки, під час стрільби деякими типами боєприпасів, прямий магазин сприяв виникненню затримок. Особливо цікава у MP5 засувка магазина. Вона дубльована і складається з важеля перед спусковою скобою і кнопки на правій стороні зброї. Обидві засувки пов'язані з одним фіксатором магазину і вибираються стрільцем в залежності від ситуації. Таким чином, магазин можна відокремлювати «по-європейськи», в дусі G3 або АК (у європейців немає звичаю кидати магазин на землю), або «по-американськи», коли магазин випадає під власною вагою, як у гвинтівки M16. Магазин MP5 споряджається легко, проте існує і пристосування для полегшення цього процесу.

Різноманіттям у MP5 відрізняється пристрій ударно-спускового механізму куркового типу, змонтованого усередині пластмасової пістолетної рукоятки, що складається з двох половинок, які мають поглиблення для пальців. Крім стандартного одностороннього виконання SEF (Sicher - запобігання, Einzelfeuer - одиночний вогонь, F -Feuerstoft - вогонь чергами), УСМ може бути виконаний двостороннім та оснащуватися пристроєм для обмеження довжини черги до двох або трьох пострілів. При цьому допустимі найрізноманітніші можливі комбінації.

Стандартні прицільні пристосування MP5 складаються з діоптричного барабанного цілика і мушки в кільцеподібному запобіжнику. Барабанчик цілика має декілька отворів різного діаметру, які відповідають відстаням до цілі 25, 50, 75 та 100 м. Однак, вони не змінюють налаштувань стрільби (зменшенням траєкторії на відстанях, порядку 25-100м цілком можна знехтувати), а вибираються стрільцем індивідуально у залежності від положення для стрільби і умов освітлення. Так, в сутінках рекомендується вибирати найбільший отвір,

діаметром 6 мм. Як альтернативу, Н&К також пропонує приціл з тритієвими насадками, що світяться. Також існує можливість монтажу оптики.

У серпні 2018 року керівництво Національної поліції України розглянуло можливість забезпечення поліцейських сучасними зразками зброї зупиняючої дії. Цей захід є необхідним етапом реформування системи на шляху її відповідності європейським стандартам. Очікується, що використання нового озброєння дозволить зупинити правопорушника і зберегти йому життя.

У травні 2019 року було прийнято остаточне рішення замінити автомати Калашникова (5,45мм АКС-74у) на 9мм пістолети-кулемети MP5A3 в озброєнні Національної поліції.

12. Загальна будова та бойові властивості 9мм MP5A3

MP5A3 – модифікація 9мм пістолета-кулемета MP5 з висувним телескопічним прикладом.

Під час створення 9мм MP5, був застосований модульний принцип. Це означає, що пістолет-кулемет являє собою нескладний конструктор, який можна збирати у різних варіаціях. Наприклад, можна відокремити висувний телескопічний приклад і встановити замість нього постійний.

Автоматика 9мм MP5A3 діє за принципом напіввільного затвора. Стрільба ведеться із закритого затвора. Ударно-спусковий механізм куркового типу забезпечує стрільбу в автоматичному та одиночному режимі. Запобіжник одночасно є перевідником режиму вогню. Важіль запобіжника розташований біля рукоятки керування вогнем з лівого боку. При увімкненні запобіжника блокується спусковий гачок і курок, що забезпечує безпеку у поводженні зі зброєю.

Запирання затвора у передньому положенні здійснюється роликами, які одночасно грають роль прискорювача затвора. Така конструкція дозволила зменшити віддачу і підвищити кучність стрільби. Приціл барабанного типу, діоптричний або відкритий (вибирається поворотом барабана цілику).

Переваги MP5A3:

- Висока дульна енергія, зупиняюча і пробивна дія кулі;
- Висока кучність стрільби поодинокими пострілами і короткими чергами із стійких положень, багато в чому завдяки напіввільному затвору;
- Рукоятка має вдалий нахил і форму, що дозволяє надійно утримувати зброю. Розташування перевідника режиму вогню біля рукоятки дозволяє його зручно переключати, не послабляючи хвату;
- Можливість застосування прицілів різних типів, глушника і тактичного ліхтаря істотно розширює можливості зброї;
- Фосфатне покриття частин та механізмів робить зброю стійкою до несприятливих зовнішніх умов;
- Легке неповне розбирання пістолета-кулемета для його чищення та змащування;
- Висока надійність зброї.

Недоліки MP5A3:

- Собівартість виробництва MP5 вища, ніж пістолета-кулемета з вільним затвором;
- Мала ударостійкість. При випадковому падінні можливий вихід з ладу барабанного прицілу.
- Чутливість до забруднення.

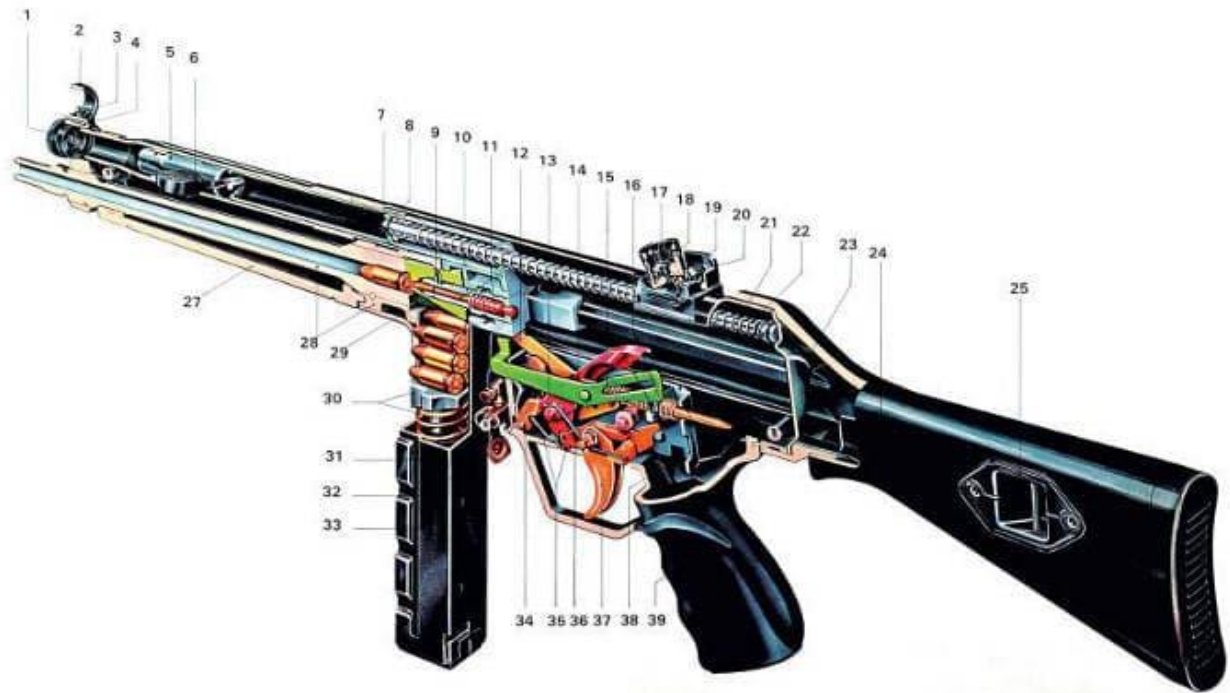
Загальна будова 9мм MP5A3

9мм MP5 складається з таких основних частин та механізмів:

7. Ствольна коробка зі стволом, рукояткою перезарядження та прицільними пристосуваннями;
8. Затворна рама зі зворотнім механізмом;
9. Рукоятка з ударно-спусковим та запобіжним механізмом;
10. Висувний телескопічний приклад;
11. Цівка;
12. Магазин;
13. Ремінь для перенесення.

Загальна конструкція MP5

1 - кришка; 2 - запобіжник мушки; 3 - мушка; 4 - затискна втулка; 5 - фіксатор; 6 - рукоятка перезарядження; 7 - упор; 8 - опорне кільце; 9 - затискна втулка і фіксатор роликів затвора; 10 – затворна рама зі зворотньою пружиною; 11 - ударник з пружиною ударника; 12 - шептало; 13 - пружина спускового гачка; 14 - курок; 15 - відбивач з пружиною; 16 - бойова пружина з штоком; 17 - барабанний цілик; 18 - стопорний гвинт; 19 - кулька і паз під кульковий фіксатор; 20 - затискний гвинт; 21 – направляюча трубка пружини; 22 - зворотня пружина; 23 - затильник; 24 – приклад (**висувний телескопічний у MP5A3**); 25 - антабка для ремня; 27 - цівка; 28 - ствол з вкладишем; 29 – керуюча частина затвора; 30 - подавач з пружиною; 31 - фіксатор засувки магазину; 32 - важіль засувки; 33 - корпус магазину; 34 - шептало; 35 - пружина з віссю; 36 - важіль спускового гачка; 37 - спусковий гачок; 38 - корпус УСМ; 39 - рукоятка;

Таблиця вагових, лінійних та бойових характеристик MP5A3

Вага без магазину:	3,08 кг.
Вага з порожнім магазином на 15 патронів:	3,2 кг.
Вага з порожнім магазином на 30 патронів:	3,25 кг.
Довжина із розкладеним прикладом:	700 мм.
Довжина зі складеним прикладом:	550 мм.
Довжина прицільної лінії:	340 мм.
Довжина ствола:	225 мм.

Кількість нарізів у стволі:	6 шт.
Ширина:	50 мм.
Висота (з магазином):	260 мм.
Патрон:	9х19 мм Парабелум
Калібр:	9 мм.
Темп стрільби:	800 пострілів за хвилину
Початкова швидкість польоту кулі:	400 м. / с.
Прицільна дальність, м:	200 м.
Ємність магазину:	15 або 30 патронів

13. Неповне розбирання та збирання MP5A3 після неповного розбирання.

Розбирання зброї здійснюється для чищення, змащування, огляду, заміни несправних частин та усунення несправностей.

Бойову зброю не рекомендується розбирати без потреби, оскільки часте розбирання та збирання призводить до передчасного зносу її частин та механізмів. Не дозволяється робити розбирання та збирання бойової зброї із заплющеними очима та іншими відхиленнями від нормативних умов.

Щоб уникнути пошкодження частин, не варто додавати надмірних зусиль під час розбирання та збирання зброї.

Щоб уникнути втрати частин, розбирання зброї проводять на добре підготовленому місці - чистому столі, а у польових умовах - на чистій ряднині.

Частини необхідно класти у такій послідовності, у якій вони від'єднуються. Це сприяє кращому усвідомленню порядку розбирання та значно полегшує збирання зброї, яке здійснюється у зворотній послідовності.

Під час збирання зброї після розбирання, кожену частину необхідно оглянути та приєднати лише після впевненості у її справності.

Неповне розбирання здійснюється для чищення, змащування та огляду зброї.

Неповне розбирання MP5A3 здійснюється у такій послідовності:

1 Від'єднати магазин;

Перевірити, чи немає патрона у патроннику:

- Поставити перевідник у режим одиночного вогню;
- Відвести затворну раму у заднє положення та оглянути патронник;

- Повернути затворну раму у переднє положення;
- 2. Від'єднати затильник із висувним телескопічним прикладом;
- 3. Від'єднати затворну раму зі зворотнім механізмом;
- 4. Від'єднати зворотній механізм від затворної рами;
- 5. Від'єднати головку затвора від затворної рами;
- 6. Від'єднати запираючу частину затвора від затворної рами;
- 7. Від'єднати модуль рукоятки з ударно-спусковим та запобіжним механізмом;
- 8. Роз'єднати модуль рукоятки з ударно-спусковим та запобіжним механізмом;

Збирання MP5A3 після неповного розбирання здійснюється у зворотному порядку:

1. З'єднати модуль рукоятки з ударно-спусковим та запобіжним механізмом;
2. Приєднати модуль рукоятки до ударно-спускового та запобіжного механізму;
3. Приєднати запираючу частину затвора до затворної рами;
4. Приєднати головку затвора до затворної рами;
8. Приєднати зворотній механізм до затворної рами;
9. Приєднати затворну раму зі зворотнім механізмом;
10. Приєднати затильник із висувним телескопічним прикладом;

Зробити контрольний спуск, поставити перевідник вогню у положення «запобігання»

11. Приєднати магазин.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Відповісти на запитання курсантів.

Провести опитування декількох курсантів для закріплення матеріалу

Зібрати навчальні пістолети, перевірити їх наявність та стан.

Відповісти на запитання курсантів, коротко підвести підсумок занять.

Оголосити оцінки, дати завдання на самопідготовку.

Рекомендована література:

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;
2. Закон № 2123-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;
3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;
4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;
5. В.Ф. Глущенко «Навчання швидкісній стрільбі з пістолетів»;
6. Паспорт «9мм пістолет «Форт-12 (17)»»;
7. Instruction for Use Glock 17 Gen5-Xmodel;

8. H&K MP5 ARmoreders Manual;
9. Стройовий статут ЗС України;
10. Текст лекції «Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами, загальні положення Курсу стрільб із стрілецької зброї, правові підстави застосування вогнепальної зброї»;
11. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.
12. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.

Інформаційні ресурси:

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%BE%D1%80%D1%82-12>
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/Glock_17
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Heckler_%26_Koch_MP5